

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese in tóta domineca,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretíulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi. pre unu tri-
luniu 1 fi. 50 cr.; éra pentru Strai-
netate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu
4 fi. pre unu triluniu 2 fi. in v. a.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Tóte siodeniele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tranúte la
Redactiunea direginte a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. taesc timbrale.

De la capulu locului

invítamu pre onorabilulu publicu, sà binevoésca a-si reinnoi abonamintele sele
pentru diurnalulu nostru „Gur'a Satului“, cà-ci stamu in pragulu
semestrului alu II-le.

RECIPIUR'A.

Ce aru face ast'a lume?

Ce aru face ast'a lume
Si cei ticalosi cu nume,
Déca *stele, cruci*, n'aru fi:
Óre ei s'aru tarei?! . . .

Spune-mi draga tierancutia,
Ce aru face-o eoconitia,
Rumenele de n'aru fi:
De rusine-ori n'aru perí?! . . .

Nóptea cea infiorata,
Si cu hoti calea 'ncarcata,
Cu *fug'a* de n'ai scapá:
Óre nu te-arú desbracá?! . . .

Jumele ce patimesce,
Cà-ci dreptatea-o partinesce,
Candu *sperantie* n'aru nutri:
La *Vatíu* óre n'aru perí?! . . .

Spune-mi, tier'a unгурésca,
Stapanirea nemesiésca,
Renegati déca n'aru fi:
Óre càtu aru mai domní?! . . .

Partid'a nationala,
Care-atàt'a-si face fala,
Déca *numele-i* n'aru fi:
Óre dins'a-arú mai trai?! . . .

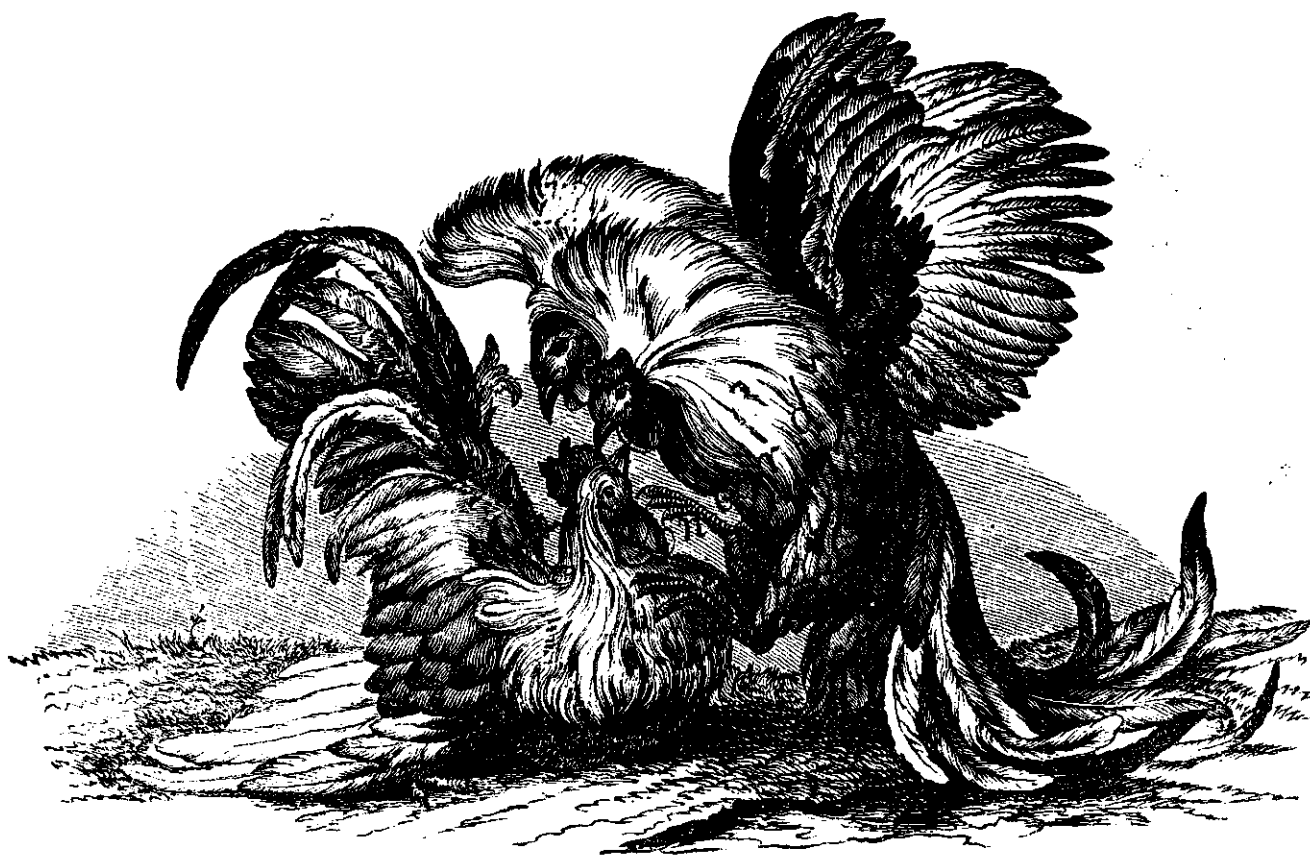
Domnii nosti, cari au parale
Si-i dau pe dobanda mare,
Jidovime de n'aru fi —
De ei Dómne tristu aru fi! . . .

Limb'a nóstra romanésca,
Dulce ca cea angerésca,
Romancele de-o-arú iubi:
Strainele n'aru perí?! . . .

Spune-mi apoi. Andrasielu,
Ce-arú face dragulu de elu:
Ticalosi de n'ar' aflá:
Óre nu s'aru cam cará?! . . .

Dar' eu, ce pe ast'a lume
Inchinu tóte la-alu teu nume
Natiune. de-ai perí —
Óre eu asi mai trai?! . . . . .

Activitatea partitului nationale d'in Aradu:

Conducatorii se capacitésa unii pre altii despre tienut'a partidei facie de instalarea fõispanului Otielu, spre a dá publicului esemplu eclatante despre solidaritatea loru adevveratu nationale...!!

IUPIŢE FASINE BĂGALA!

Iarta la miuc ca se scri io la Tumulá sie zasia la inim'a meu.

Iel ieste timp patrin, tachind io pemereuitu, che a fost zeitung sie fasie elume, si chiama pa iel „Cúrasadului," tot patsiogorestsie pa nost fracele Húngerich. Io tot tacut, si nu fácut nimig, bentruche io cusietat, las se fasie 'n goló alt-sinefá Brótest. Tar tupasie io fasút che toti tasie, cum un múti'a: io musai acum se casca cura se fase la tine bágunsáma.

Spúne la mine túmita fásine Bágala: te sie fasio tungolo un asia larma in ela „Cúrasadului"? Te sie nu blasie la foi te Rechirung nost? te sie foi tot stricá in cúra mare che túalisma nost pasa pe foi, pasa la serb, si pasa pe tot gare nu iesti húngurile si nemtiule?

Fasine! crete pa mine iel nu ieste átafarat.

Si tu chind spune goló mai untata un asia mínsiun: io mersiem la P e s t h si fasiem la Tu-nítá *Press-protzes* case mersi ungoro la Vatz! Sti io sine fatie pa foi se tot fasie plunsorele. Ela ieste Poba parinchele fost, care tot spune la foi se mersie 'n golo, se dusi 'n coasi, se fasie has'a, se ligrá haiá, numma case fasie 'n golo dúlburare si nerunduniála la tiara. Tar nu fasie nimig io cunosite pa Poba parinchele Vandelig'a fost, chind io mersiem la iel Mai'a*): io spunem mune la Poba paringhele Vandelig'a, sie dulburare fasieti foi; io mai gunóstsie si pa Poba paringhele *Migulaie* dela Bot-gorie, unte io coperit pa iel un stal te vacele cu tresnet**) si facut ungoró un fundun'a cu chirling afiunt, cu aba pan. Tar io poti se zisie, che asiá un Poba Paringhele io numai fasut, asia te pun; asie se forpésce rumunesece mai pine cum un Schulrat a fost. Asiá un fatiator asiú fi pun la foi, ca se stupá la foi curele! Tartache foi nu tasieti: cum io spus la túmitá, io fasiem la tine Presz-prozes, ca se mersie 'ngoló hallo marsch la Vatz; aboi ungoro io seim che Pista infátie pa foi se tásieti cum hola *Borutiu, Roman* si *Milichtisch*.

*) „Mai'a“ in limb'a svabésca insémua: „a face vediat'a.“ *Culegatorind.*

**) Nu cumva „trestia“ némtiule? „Gur'a Sabulú.“

Si bunatunsi spune 'ngoló l'a tomisior'a *Dreng'a* si *Fleug'a*: tiuc mun'a meu la iel, si inchinasiun a meu la bate *Cur'a Sadului*, l'a vrátele *Dond'a* si *Mond'a*, si se nu fi munios bentruche io scris asia grob la túmitá, che io táia scris asiá, che io iupeste pa tine si frea se rumunie la tine

Fasin gretinsios:

Max Dudlsachfeifermachermeister.
Agoperitór cu tresnet de gase.

MEDITATIUNI FILOSOFICE.

4.

Nai'a natiunei numai eu o potu conduce la malu, Nu ve mirare-ti dara cá sum „providentialu“!

5.

Anim'a DE Si-mi spune: cá NU-e bine si cá nu l'a doritu pre elu:

Totusi intieleptiunea-mi cea 'nalta mi-sioptesce: taci, si te inchina lui Otielu.

6.

Botédia-ti 'nainté prunculu, dá-i nume cumu a facutu si IONE. — SCUipa-lu de Satan'a, si-lu inchina lui Domnedieu:

Mai *tardiu* apoi, déca vei poté, spune-i, cá nu-lu recunosei si cá nu est'a-e baetulu teu . . . !

CIGURI-MIGURI.

Audindu *Carolu* d'in Romani'a, cumu-ca unchiulu seu pregatesce o intrare triumfale in Berlinu, neci elu nu voiesce sá remana mai pe diosu, ei se pregatesce si elu pe atunei cu o fuga grandfósa d'in Bucuresci — spre Berlinu.

Diariulu magiaru „*Illustr.*“ d'în *Pest'a* aturisece pre toti ospetarii de acolo, cari nu voru tiene în ospetariile lor carti de bucate — magiare — Vai de voi caletoriloru straiini, deca nu ve-ti scî limb'a lui *Atla* si nu ve-ti scî ce-e — *papricasiuta!* . . .

Candu unii Logosieni, — caror'a li rumpe ap'a casele si cari se innéca în imal'a de pe strade, — se vaeta câte o data în gur'a mare asupr'a nepasarii pretorelui de acolo, si sunt indrumati de altii să taca, că-ci si paratii au urechi; — mai bine aru fi să li spuna: că si **urechile preturii au parati**, pr'in cari nu potu să strabata vaietarile lor.

La ospetiulu de instalare a lui *Otielu* d'în *Aradu*, între bedînterii lui, cari impartieu „*Speis-zettel*“ pe la popii romani, dar' cari nu le priméu, am vediatu si pre slugabiraulu — *Hal* (mî leu! dîn *Buteai*. — Bravo *Hal* (mî leu! fi numai lucain si mai departe, că-ci asià poti ajunge — *Camer dîner*.

Partid'a nationala romana d'în com. Aradu si-are trei conducteuri. Dnoi facura pre ajutorantii lui *Otielu*, éra unu alu treilea pre unu *Kaiserlicher chocoaliger*.

TRENC'A SI FLENC'A.

T. Serace soruiccele nóstre d'în Parisu, cumu le ucisera draga tiranii barbati d'în Versailles.

F. Ba, nu barbati de la Versailles soro, ci misicii dela — **Sedanu**.

T. Veditu-ai draga productiunele escamoterului **Mehai**.

F. Veditu — la *Logosiu*.

T. Si cumu ti-an placuta?

F. Am veditu pr'in birturile praterului d'în Vien'a mai bune.

T. D'apoi că „*Alföld*“ si „*Arader Zeitung*“ ilu lauda grozavu.

F. „*Alföld*“ si „*Arader Z.*“ si-voru avé motivele lor.

T. Ce motive? —

F. De-abuna séma vre-o logia gratuita, ori vr'unu bacsisiu bunu.

T. Va să dica Mehai e . . .

F. unu siarlatau, care sub nume de „*franceau*“ si cu ajutoriulu altor'a jafuesce pungele publicului.

TAXPA SI MAND'A.

T. Vedi, acum'a sciu, de ce a denumitu guvernulu magiaru d'în *Pest'a* pentru comitatulu *Aradu* de fô-isanu pre *Otielu*.

M. De ce?

T. Ca să nu auda vaietele romaniloru de pr'in comitatu.

M. Va să dica, că romanii să nu-si uite proverbiulu lor, care suna că: „**insedaru bati tóca la urechi'a s . . . . . i.**“ —

T. Dreptu e că la *Logosiu* este un'a móra mare cu masîna?

M. Si inca ce masîna, care face minuni!

T. Ce minuni?

M. Să vedi numai câtu de frumosu si iute rumpe mai tóte casele din *Logosiu*u romanu!

T. Si stapanirea concede asià ceva?

M. Stapanirea la noi sunt jidovii, cari deolata sunt si proprietarii morii.

VERBURI POPORALE ROMANE IN LIMBA LUI ATLA, TRADUSE PE ROMANEBESE.

Nani, nani flacskám,
Dragulu mamei Jozsikám;
Cà mam'a te-a leganá,
Si mam'a te-a descantá,
Sà te faci unu romanu mare,
Ca cutare si cutare . . .
Sà taci candu ne-aru atacá,
Sà te laudi in fô'a ta. . . .
etc. etc. etc.

Cucové'ua Tietinului

(IN BUCOVINA).

13.

O INTREBARE.

La acelu „*Muresianu*“ si „*amiculu seu Presiedinte*“ (cari cu misterios'a-li manevrare, nu sciu, la — ce felu de bursa, manevrara si mai multe „*mii*“ ale natiunei, contribuie pentru festivitaea d'în *Putn'a*) de e aice urmatoriulu „*Es'a-pentametr*“ proprie — metricu, séu póte că inca totu nu — ajunge de a fi potrivit marimeii fraudului, ceea! prosodiei respective; inse *Domme feresce!* nu cuméa cu oresicare aplicatiune la bravele fetiele lor, ori póte că — amu scî, de ce proprie să „*amaná*“ festivitaea dela *Putn'a*, căci uleca, de-aceea, că banii contributi, erau batuti la — ceea! depusi la bursa. . . . Iata si „*Es'a-pentametrulu*“:

„Negru si-uritu ve 'mferédia négr'a si-urita-vi fapta:
Cele mai negre-anatemi, numele vostu a 'multitu!“

In ospetari'a

La „*Grosse Mass.*“

X. — Kellner! unu pocalu de bere.

Y. — Poftimu.

X. — Cumu tu frate in ast'a stare?!

Y. — Cu permisúnea dlui **prof. primariu** frate.

X. — (In laturi). Asià nu e mirare de preotulu d'în

Gruni.

Sentinel'a dela barier'a Bucuresciloru.

Stái! cine esci?

— Ciocoiu. —

Semnalulu?

— Fanariotu. —

Parol'a? . . .

— Nemicirea tierci. —

Pasa in Iontru!

➔ Mircea B. Stanescu dilele aceste reintornandu de la Itali'a si de la Pest'a a casa la Aradu, unde va petrece pona la toamna, ce se voru redeschide siedintiele dietei. — toti aceia, cari au de a face de

Proprietariu, editoria si redactoru dirigitu: **Mircea B. Stanescu.** — Girante (redactoru) respundictoriu: **Basiliu Petricu.**

P U B L I C A T I O N I X

1871 SZ.

1—3

Arverési hirdetmény.

Csanádmegye tkvi hatósága részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Bozgan Illésnek, mint Bragyan Mariuca engedmévyesének, Bosnyák Posnyák Gyura elleni végrehajtási ügyében a battonyai 1469. sz. tjkbe Antolik Mihály tulajdonaként bejegyzett 939. népsor szamu házra, Battonya községe házánál megtartandó árverési határnapokul 1871. évi Julius 17-ik szükség esetében 1871. Augus. 17-ik n. d. e. 9 órája azon hozzáadással tüzetik ki, hogy a második árverési határnapon a megjelölt ingatlanság beesáron alól is a legtöbbet ígérő lefog ütteni; kikiáltási ár a beesár; árverelni szándékozók kötelesek a beesár 10%-jét bánom pénzül letenni; köteles vevő a vételár fele részét 2 hó, másik fele részét 4 hó alatt, a leütés napjától számítandó 6% kamataival együtt a tkvi hatóságnál lefizetni; köteles a k. kincstári illetéket a vételáron felül sajátjából fizetni; vevő a vett birtoknak az árverés jogerőre emelkedése után birtokában lép, s joga leend magát a birtokba bíróilag behelyeztetni, de a tkvi átírás csak a feltételek teljesítése után fog elrendettetni; az árverési feltételek nem teljesítése esetére, vevő kárára és költségére új árverés lesz eszközésben vehető.

Egy uttal felhivatuaik mindazok, kik a fentebb tüzeteseh megjelölt ingatlanságra tulajdoni, vagy más igényt érvényesithetni vének, hogy igényes keresetöket a hirdetmény közzé tételének utolsó napjától számítva 15 napok alatt, ezen tkvi hatóságnál jeientsék be, különben azok a végrehajtás folyamat nem gátolvan, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasittatni.

Kelt Csanádmegye tkvi hatóságának Makón 1871. Jun. 10-én tartott üléséből.

Petrovskzy Mihály s. K.
tkv. vezető.

Prinindu urmatori'a epistola, cu bucuria o danu publicitatei spre sciintia si acomodare.

Domniei Sele Domnului Stanescu advocatu in Aradu.

Bucuresci 1871. Aprilie.

Domnulu meu!

In anulu acest'a dorescu sa reincepu escursiunea mea artistica de acum 3 ani.

Dlu meu, din punctulu de vedere moralu, artisticu si nationale, credu ca este o santa datoriu de implinitu, o imperiosa trebuintia pentru desvoltarea intelectuale, infrumsectiarea sentiemintelor, innobilirea cugetariloru, bas'a de progresu, de marire si de taria pentru ori ce natiune, si mai deosebitu pentru unu poporu june ca alu nostru, cu atat'a vietia, cu atat'a sperantia, si cu asia inalta misiune de implinita. Escursiune puramente sciintifica, puramente artistica, cultura si desvoltare nationale, fore neci o preocupare de politica militante, art'a romana pentru toti in genere, pentru romani in parte, si in contr'a nimului: iata credint'a, iata cugetarea mea. — Patroni luminei, ai artelor, ai desvoltarei nationale, cutesu a pune sub auspiciile Dv. incercarea mea.

Nu credu sa am nevoia a vi spune ca asemenea incercare, asemenea sante detorii de implinitu, nu potu ajunge maretulu loru scopu, de catu numai atunci, candu toti, micu si mare, forte si debilu, avutu si neavutu, vomu unu tote fortiele nostre, tote animele nostre, tote aspirarile nostre intr'o hotarire severa si nationale: sustinerea in totu si cu totu pentru totu ce privesce sciint'a, art'a, cultura, lumina si desvoltarea romanésca.

De la concursulu Dv., dela imbracisarea Dv. dela solidaritatea cu care veti trata acest'a cestiune, voin vedé deca ide'a acest'a nationale a gasitu resunetu intre romani, si deca eu meritu onorea de a fi unulu d'in interpretii sei. Teatrulu este Istori'a via de cultura de marirea si de

adrechtulu cu elu, priimésca acest'a scire la placut'a li cunoscintia.

Lui Bendoune in C. — Aseptamu cele promise.

Societatei academice „Romani'a junar” in Viena. — Cererea vise va acordá la tempulu seu.

Dlu I. I. in V. D'iu „Tand'a si Mand'a” vomu alege ce-va, dar' „Figuri-nizurite” traicise sunt pre teiviali; intrebuintésca-le intre pahure. Altu-cumtu pretent'a o priintinu.

poleirea unei natiuni, poporu fore teatru este poporu fore cultura, fore marire, fore poleire, fore istoria. Lumei care scie ca amu avutu in trecutulu nostru si cultura, si marire, si poleire si pagine maretie de istoria, sa li spunemu, sa li probamu, ca avemu astadi si noi pucina arta, multe aspirari de desvoltarea ei, si teatrulu nationalu depositarulu, focarulu, de lumina si de poleire pentru orice poporu.

Iata dlu meu, care este procedarea mea practica: 1.) Incependu de 3—4. Maiu, orasiere pr'in care speru sa trecu sunt: Brasiovu, Sabinu, Blasiu, Clusiu, Nasaudu, Oradi'a-mare, Aradu, Logosiu, Temisior'a, Pest'a*) si ori-care altu orasiu mi va face onore sa me chiamo, sau unde se va senti multumirea si necesitatea ca trebue sa trecu si pe acolo. 2.) Vomu jucá numai siese reprezentatiuni abonate in fia-care orasiu, si cate o reprezentatiune suspendata pentru infiniarea unii teatru peste Carpati. 3.) Repertoriulu acestoru siepte reprezentatiuni in totalu se va compune: d'in piese nationale istorice; piesse nationale de caracteru si de moravuri; si doue piesse traductiuni Capo d'opera ale artei si litetaturci Europeene.

Acum, iata ce cutesu a reclamá de la initiati'a Dv. iata cumu credu eu ca me puteti ajutá sa ducu la capatu acest'a misiune atatu de grea pe catu este de frumosa si nationale.

1) Instituindu unu comitetu de initiatori, de iubitori de arte, de patroni si frumosului si ai desvoltarii nationale.

2) Dandu aceste idei, acestui programu alu meu pr'in pressa, prin comunicatiuni, pr'in propaganda tota publicitatea totu resunetulu necesariu, pentru ca sa póta reesi mai stralucita si mai siguru.

3) Angagiarea localului de teatru d'in partea Romaniloru pentru art'a romana, ca sa nu intampinamu pedici si intardieri in aceste siepte reprezentatiuni.

4) Unu abonamentu atatu de tare pre catu este de imperiosa si salutaria incercarea mea. — Abonamentulu nu-lu reclamu ca proba de imbracisare, de sustinere personale, nu-lu reclamu cu necesitate materiale a mea propria, nu! Abonamentulu este necesariu pentru eventualitati, pentru timpuri schimbatorie, pentru inimosa si fratiésca sustinere intr'o colectivitate compacta si continua; este expresiunea via fidela si putinte, este afirmatiunea in fati'a strainiloru, alu romanismului strinsu la unu locu, cu totu si necontentiu ca sa ridice se intarésca si sa sustie toti cu totii si cu tote focarulu de arta si de poleiri nationale. — Comitetulu romanu, va pastrá banii abonamentului, pono la finele celoru siepte reprezentatiuni; si numai atunci mi se va pune la dispozitiune ca sa achitu enormele cheltueli ce atrage dupa sine o asemenea compania.

Personalmente ca romanu si ca artistu reclamu de la Dv. unmai concursulu moralu, si acest'a credu ca este interesulu generalu; concursulu materialu ce resulta naturalminte d'intr' unu maretu concursu moralu, ilu reclamu nu pentru mine, nu pentru femeea mea, caci pentru noi, si ca artisti si ca romani este o dulce si santa detoria ce implinim, dar' numai pentru grelele cheltueli ce necesita asemenea escursiune.

Dlu meu, deca impartasiti ca si mine acest'a credintia, deca aspirarile, deca numele meu, deca trecutulu meu, vi sunt catu de pucinu cunoscute, catu de pucinu apreciate, o mica garantia pentru viitoru, si deca me credeti demnu si capabilu de acest'a mare si grea incercare: speru ca veti bine voi a me onora cu patronarea, cu graciositatea, cu iubirea Dv. precumu eu am onore a fi devotatulu Dv.

M. PASCALY. m. p.

*) D'in lips'a publicului romanu nu ve svatai a merge si la Pest'a.